

KOMISIA

ROZHODNUTIE KOMISIE

z 30. júna 2004

o štátnej pomoci Nemecka v prospech skupiny Herlitz

[oznámené pod číslom K(2004) 2212]

(Iba nemecký text je autentický)

(Text s významom pre EHP)

(2005/878/ES)

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, najmä na jej článok 88 ods. 2 podods. 1,

so zreteľom na Dohodu o Európskom hospodárskom priestore, najmä na jej článok 62 ods. 1 písm. a),

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES ⁽¹⁾, najmä na jeho článok 7 ods. 3,

po výzve všetkých zainteresovaných strán, aby predložili svoje pripomienky v zmysle uvedených pravidiel ⁽²⁾, a so zreteľom na tieto pripomienky,

keďže:

I. KONANIE

- (1) V marci 2002 jeden z najdôležitejších konkurentov spoločnosti Herlitz AG podal sťažnosť, v ktorej uvádza, že spoločnosť Herlitz AG má získať záruku od spolkovej krajiny Berlín. Komisia požiadala listom z 25. marca 2002 Nemecko o predloženie informácií o možnej pomoci spoločnosti Herlitz AG. Nemecko odpovedalo listom zo 17. apríla 2002, zaprotokolovaným 18. apríla 2002, v ktorom uviedlo, že nejde o žiadnu pomoc. Na základe článku v novinách z 24. apríla 2002, podľa ktorého mala spolková krajina Brandenbursko poskytnúť spoločnosti Falken Office Products GmbH (ďalej len „FOP“), dcérskej spoločnosti Herlitz AG, pôžičku vo výške 1 mil. EUR, Komisia požiadala Nemecko listom z 8. mája 2002 opäť o informácie o možnej pomoci pre spoločnosť Herlitz AG. Nemecko odpovedalo listom zo 4. júna 2002, zaprotokolovaným 5. júna 2002, v ktorom opäť uviedlo, že nedošlo k poskytnutiu pomoci.
- (2) Nemecko nakoniec oznámilo Komisii listom zo 17. júla 2002, zaprotokolovaným 19. júla 2002, že *InvestitionsBank des Landes Brandenburg* (Investičná banka spolkovej krajiny Brandenbursko, ďalej len „ILB“) poskytla spoločnosti Herlitz PBS AG pôžičku vo výške približne 1 mil. EUR. Na základe informácií Nemecka opatrenie už bolo zrealizované, preto bolo Komisiou zaprotokolované ako neohlásená pomoc pod č. NN 89/02. Prílohy vrátane plánu proti platobnej neschopnosti boli predložené listom z 19. júla 2002, zaprotokolovaným 25. júla 2002, a listom z 1. augusta 2002, ktorý bol zaprotokolovaný v ten istý deň. Komisia požiadala 8. augusta 2002 o vysvetlenie k poskytnutej pomoci. Nemecko zaslalo dodatočné informácie listom zo 4. septembra 2002, ktorý bol zaprotokolovaný v ten istý deň.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 83 27.3.1999, s. 1. Nariadenie zmenené a doplnené Aktom o pristúpení z roku 2003.

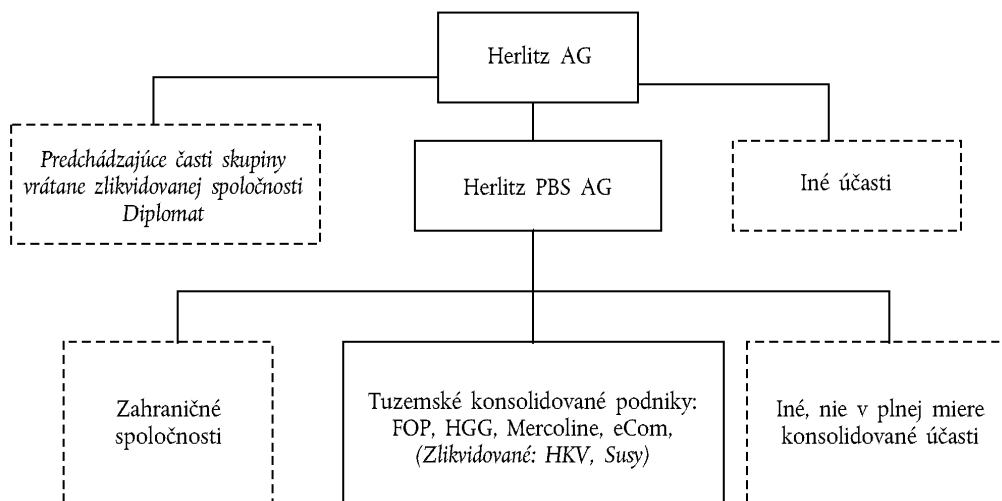
⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 100, 26.4.2003, s. 3.

- (3) Listom z 29. januára 2003, ktorý bol zaprotokolovaný v ten istý deň, Nemecko oznámilo Komisii, že pôžička poskytnutá spoločnosti Herlitz PBS AG bola v plnej výške vrátená ILB. Okrem toho bolo zastavené konkurzné konanie proti Herlitz AG a Herlitz PBS AG, plány na prekonanie platobnej neschopnosti boli prijaté a zrealizované.
- (4) Komisia listom z 19. februára 2003 oboznámila Nemecko s tým, že sa rozhodla začať konanie podľa článku 88 ods. 2 Zmluvy o ES vo vzťahu k pôžičke a sprievodným opatreniam a že prípad zaprotokolovala pod číslom C 16/03. Následne doručené pripomienky Nemecka boli zaprotokolované 28. apríla 2003.
- (5) Rozhodnutie Komisie začať formálne vyšetrovacie konanie bolo zverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* ⁽³⁾. Komisia v ňom vyzvala všetky zainteresované strany, aby predložili svoje pripomienky. Pripomienky predložila jedna zainteresovaná strana a boli postúpené Nemecku, ktoré dostalo príležitosť zaujať stanovisko. Nemecko poslalo svoje pripomienky listom z 24. júla 2003, zaprotokolovaným 27. júla 2003.
- (6) Nemecko poskytlo listami z 10., 12. a 28. novembra 2003, 8. a 26. januára a 23. marca, 23. a 24. apríla 2004 doplňujúce informácie. Stretnutie zástupcov Komisie, nemeckej vlády, skupiny Herlitz a konkurzného správcu sa uskutočnilo 27. januára 2004.

II. OPATRENIA

1. Podnik

- (7) Spoločnosť Herlitz AG bola založená v roku 1904 ako obchod s kancelárskymi potrebami a vyvinula sa na skupinu, ktorá bola od roku 1977 kótovaná na burze cenných papierov. V rámci skupiny je Herlitz AG holdingovou spoločnosťou, ktorá vlastní podiely v dcérskych spoločnostiach, z ktorých je najdôležitejšia Herlitz PBS AG.
- (8) Až do začatia konkurzného konania bola Herlitz AG holdingovou spoločnosťou spoločností Herlitz PBS AG a Diplomat GmbH (Diplomat). V rámci skupiny Herlitz bola Herlitz PBS AG holdingovou spoločnosťou spoločností Falken Office Products GmbH (FOP), Herlitz Kunststoffverarbeitungs GmbH (HKV), Susy Card Papeterie GmbH (Susy), HGG Verwaltungsgesellschaft mbH (HGG) a zahraničných dcérskych spoločností v približne 15 krajinách. V roku 2002 nadobudla skupina Herlitz spoločnosť Mercoline GmbH a taktiež eCom Verwaltungs GmbH a eCom Logistik GmbH & Co.KG (eCom). Štruktúra skupiny je takáto:

⁽³⁾ Pozri poznámku pod čiarou 2.

- (9) Skupina Herlitz podniká na trhoch s písacími a kancelárskymi potrebami a blahoprajnými pohľadnicami. Herlitz AG a Herlitz PBS majú svoje sídlo v Berlíne. Výrobné sídla skupiny Herlitz sú Berlín, Falkensee (Brandenbursko), Peitz (Brandenbursko), Cunewald (Sasko), Poznaň (Poľsko) a Most (Česká republika). FOP je najdôležitejším výrobcom kancelárskych potrieb v rámci skupiny.
- (10) Od júla 2001 sú podiely spoločnosti Herlitz AG v objeme 67 % vo vlastníctve konzorcia, ktoré sa skladá z nasledujúcich bánk: DB Industrial Holding (Deutsche Bank), Landesbank Berlin, Berliner Bank ⁽⁴⁾, Hypovereinsbank, Bayerische Landesbank, DZ Bank AG, Dresdner Bank, HSBC, IKB Deutsche Industriebank AG a West LB. Zvyšných 35 % je rozdelených na množstvo vlastníkov ⁽⁵⁾.
- (11) Táto tabuľka predstavuje hospodársky vývoj skupiny:

Tabuľka 1

	1997	1998	1999	2000	2001	2002 spolu	2002 1.1.2002 – 16.9.2002	2002 17.10.2002 – 31.12.2002	2003
Obrat v mil. EUR (*)	714	630	567	490	438	376	255	121	347
Zisk/strata netto v mil. EUR (*)	- 51	- 37	- 46	- 51	- 134	99	51	48	1,7
Zamestnanci (*)	5 420	4 483	4 228	3 380	2 984	3 096	3 181 priemer	3 109 priemer	Bez citelnej zmeny
Kapitál v mil. EUR (*)	171	123	70	18	- 55	43	- 6	43	43
Závazky v bankách v mil. EUR (*)	172	365	373	356	297	89	250	89	63

(*) (Všetky číselné údaje sa vzťahujú na stav ku koncu uvedeného roka alebo obdobia, okrem prípadov, v ktorých je uvedená priemerná hodnota.)

- (12) Z dôvodu nepredĺženia bankových úverov v marci 2002 stáli Herlitz AG, Herlitz PBS AG a ďalšie dcérske spoločnosti skupiny ako Diplomat, HKV a Susy pred platobnou neschopnosťou, resp. už boli platobne neschopné. Herlitz AG a Herlitz PBS AG požiadali 3. apríla 2002 o konkurzné konanie. Súd 5. júna 2002 nariadil pre obidve spoločnosti začatie konkurzného konania.
- (13) Pre niektoré dcérske spoločnosti skupiny sa uskutočnili oddelené konkurzné konania. Diplomat, HKV a Susy podali 12. apríla 2002 návrh na konkurz a následne došlo k ich likvidácii. V priebehu likvidácie dostali všetci veritelia rovnaký percentuálny podiel svojej pohľadávky z majetkovej podstaty. Žiaden z veriteľov sa nevzdal svojej pohľadávky voči týmto podnikom alebo FOP. Platobnej neschopnosti spoločnosti FOP zabránil záchranný úver poskytnutý spoločnosti Herlitz PBS AG.
- (14) Konkurzné konania pre Herlitz AG a Herlitz PBS AG sa zastavili na základe súhlasu súdu s plánmi proti platobnej neschopnosti 16. septembra 2002. Veritelia 15. júla 2002 jednohlasne a bez výhrad schválili plány proti platobnej neschopnosti pre Herlitz AG a Herlitz PBS. Konkurzný správca a veritelia monitorovali plnenie plánov proti platobnej neschopnosti až do 31. marca 2004.

⁽⁴⁾ Berliner Bank sa 1. júla 2003 stala dcérskou spoločnosťou Landesbank Berlin.

⁽⁵⁾ Pozri internetovú stránku skupiny Herlitz: http://www.herlitz.de/index.php?id=347&backPID=348&begin_at=5&pS=1041375600&pL=31535999&arc=1&tt_news=81

- (15) Na základe informácií Nemecka vyplývali finančné problémy skupiny Herlitz z radu chybných investičných rozhodnutí, ktoré sa prijali v 90. rokoch mimo jadra podnikania skupiny. Po zjednotení Nemecka sa skupina rozhodla vzhľadom na očakávané vysoké zisky vstúpiť na trh s nehnuteľnosťami v Berlíne a Brandenbursku. Po tom, čo sa očakávané rasty ziskov nenaplnili, musela skupina vytvoriť rezervy a odpisy sumy vo výške 95 mil. EUR. Budovy vybudované na vlastné účely skupiny v Berlíne-Tegel a Falkensee sa ukázali ako predimenzované. Keďže sa nenašiel záujemca o nevyužitý priestor, vznikli prevádzkové náklady z nevyužitých priestorov vo výške 20 mil. EUR.
- (16) Investície do nehnuteľností boli najväčším stratovým faktorom pre spoločnosť. Všetky pokusy odpredať nehnuteľný majetok stroskotali. Toto viedlo koncom roku 2001 k založeniu dvoch účelovo viazaných realitných spoločností, a to „GGB Grundstücksgesellschaft Am Borsighafen mbH Co. KG“ (GGB) pre budovy vo vlastníctve skupiny v Berlíne-Tegel a „GGF Grundstücksgesellschaft Falkensee mbH Co. KG“ (GGF) pre nehnuteľný majetok vo Falkensee. Prostredníctvom spoločností Herlitz PBS AG a HGG vykonávala skupina väčšinovú kontrolu nad GGB a GGF. Zatiaľ čo Herlitz PBS AG bola komanditistom, bola HGG komplemetárom v GGB a GGF.
- (17) Skupina Herlitz plánovala očistiť svoju súvahu od záťaže investícií do nehnuteľností. Preto predala v januári 2002 dva pozemky s príslušnými dedičnými právami stavby spoločnostiam GGB a GGF, ktoré nato spätne prenajali skupine potrebné časti pozemkov. Pred konkurzným konaním však nebolo možné odčleniť GGB a GGF od skupiny. Nakoniec bola so súhlasom konkurzného správcu 30. septembra 2002 zo skupiny Herlitz vyňatá HGG, minoritný partner GGB a GGF, komanditné práva Herlitz PBS AG sa zmenili na minoritné vlastnícke podiely v objeme 1 mil. EUR, a to v GGB i GGF. A tak podľa nemeckého práva ⁽⁶⁾ už nie je skupina Herlitz väčšinovým vlastníkom realitných spoločností.
- (18) Ďalšou chybnou investíciou skupiny bola kúpa ruskej papierne v obchode s papierom a výrobou papiera. Z dôvodu rozpadu trhu s papierom v Spoločenstve nezávislých štátov viedla táto investícia k stratám vo výške okolo 50 mil. EUR. Ďalšie investície do distribučného obchodu v Portugalsku, Francúzsku a Rakúsku boli rovnako neúspešné a znamenali ďalšie straty medzi 10 a 15 mil. EUR. Takto vznikli celkové straty zo všetkých chybných investícií v objeme zhruba 175 až 180 mil. EUR. Treba zdôrazniť, že počas celého obdobia vytváral základný obchod skupiny Herlitz kladné výsledky, ktoré však nepostačovali na pokrytie strát z chybných investícií.

2. Finančné opatrenia

a) „Staré“ opatrenia

- (19) V roku 1989 ponúkla spolková krajina Berlín Herlitz AG prostredníctvom spoločnosti Liegenschaftsfonds Berlin GmbH & Co. KG (Liegenschaftsfonds) využitie areálu v oblasti bývalého priemyselného strediska Borsig v Berlíne-Tegel. Liegenschaftsfonds je spoločnosť na správu nehnuteľného majetku spolkovej krajiny Berlín. Pre areál na stredisku Tegel nadobudla skupina Herlitz od spolkovej krajiny Berlín dedičné právo stavby, za ktoré bolo treba platiť do 30. apríla 2053 poplatky z dedičného práva stavby.
- (20) Poplatky z dedičného práva stavby zodpovedali 3 % hodnoty pozemku, ktorá sa mohla počas trvania zmluvy meniť. Skupiny postavila na stanovisku Tegel kancelársku budovu podľa svojich potrieb s výrobným závozom. Budovy postavené na prenajatom pozemku boli vo vlastníctve skupiny. Ich predajom spoločnosti GGB došlo k prevodu dedičného práva stavby k pozemku.

⁽⁶⁾ Pozri článok 290 nemeckého Obchodného zákonníka (HGB) z 10. mája 1897 (RGB1. I S. 219).

- (21) Zmluva medzi Liegenschaftsfonds a skupinou Herlitz obsahovala doložku o zvýšení platby z dedičného práva stavby z 3 na 7,5 % v prípade iného využitia pozemku, ktoré by bolo v rozpore so záujmami vlastníka. Poplatok za dedičné právo stavby však Liegenschaftsfonds po prevode dedičného práva stavby k pozemku Berlín-Tegel na GGB nezvýšil a v súlade s dohodou ho do marca 2002 platila skupina a od ⁽⁴⁾ októbra 2002 spoločnosť GGB.
- (22) V roku 1989 získala Herlitz AG okrem toho od spolkovej krajiny Berlín nezabezpečený úver vo výške 6 mil. DEM (3,07 mil. EUR) na presťahovanie svojich stredísk Moabit a Spandau do Tegelu (ďalej len „úver na presťahovanie“). Spolková krajina Berlín predĺžila 17. novembra 1999 splatenie úveru na presťahovanie, krátko pred jeho splatnosťou, do 31. decembra 2004. Ako protiopatrenie zvýšila spolková krajina úrokovú sadzbu na úroveň základnej úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky, zvýšenej o 2 %.
- (23) Ako zábezpeku podpísala Herlitz AG 23. novembra 1999 notársku zápisnicu s uznaním dlhu v prospech spolkovej krajiny Berlín vo výške 7,185 mil. DEM (3,67 mil. EUR), čo zodpovedalo pôvodnej sume úveru na presťahovanie vrátane očakávanej sumy kumulovaných úrokov vo výške 1,185 mil. DEM (0,606 mil. EUR). Okrem toho sa zápisnicou zriadilo záložné právo na sumu vzniknutých poplatkov za dedičné právo stavby spoločnosti Herlitz AG k pozemku v Berlíne-Tegel. Toto záložné právo však bolo v druhom rade za záložným právom, ktoré bolo zapísané pre rovnaké dedičné právo stavby pre banky. Ani poskytnutie úveru na presťahovanie v roku 1989, ani predĺženie lehoty v roku 1999 nebolo pokryté programom pomoci; ani jedno z opatrení nebolo oznámené Komisii.
- b) *Záchranný úver*
- (24) Zmluvou uzavretou 10. mája 2002 s konkurzným správcom poskytla ILB spoločnosti Herlitz PBS AG úver vo výške 930 232 EUR (ďalej len záchranný úver). Listom z 29. mája 2002 sa táto suma zvýšila na 963 855,42 EUR.
- (25) Záchranný úver slúžil na splnenie kúpnej zmluvy medzi spoločnosťami Herlitz PBS AG a FOP. FOP dodala spoločnosti Herlitz PBS AG tovar, za ktorý nedostala platbu, čo ohrozovalo jej likviditu.
- (26) Záchranný úver bol poskytnutý s ročnou úrokovou sadzbou 7,5 % a bol splatný do šiestich mesiacov po vyplatení. K jeho výplate došlo 24. júla 2002 a bol zabezpečený tým, že FOP postúpil nároky so záruky na vrátenie vo výške 2,5 mil. EUR a záložným právom zapísaným na podnikový pozemok vo výške 13 549 234,85 EUR. Úver bol spolu s úrokmi splatený ILB 24. januára 2003.

c) *Reštrukturalizácia prostredníctvom plánov proti platobnej neschopnosti*

Plány proti platobnej neschopnosti

- (27) Nemecko predložilo plán proti platobnej neschopnosti pre Herlitz PBS AG a ďalší pre Herlitz AG; obidva plány sú označené dátumom 15. júla 2002. Tieto plány proti platobnej neschopnosti sú sanačné plány (plány na rekapitalizáciu) skupiny Herlitz. Súčasťou sanačných plánov je zníženie kapacít, predaj podnikových nehnuteľností, zrušenie nerentabilných dcérskych spoločností, zníženie záporných hospodárskych výsledkov, opatrenia na zníženie nákladov a optimalizácia odbytu a hľadanie strategického partnera. Okrem toho plány stanovujú, že dlhy podniku budú znížené čiastočným a úplným vzdaním sa nezabezpečených dlhov a príspevkom zamestnancov.

⁽⁴⁾ Omyl redakcie.

- (28) Obidva plány proti platobnej neschopnosti boli založené na sanácii zachovaním fungovania podniku podľa nemeckého konkurzného poriadku (*Insolvenzordnung*)⁽⁷⁾. Konkurzný poriadok, ktorý je v platnosti od 1. januára 1999, obsahuje možnosť záchranu podniku zachovaním vedenia podniku a uspokojením veriteľov z príjmov vzniknutých po uzavretí konkurzného konania. V konaní proti Herlitz AG a Herlitz PBS AG sa toto riešenie javilo ako najvhodnejšie na uspokojenie veriteľov. Preto sa konkurzný správca a veritelia vzdali možnosti predaja celého podniku (prevedená sanácia) alebo likvidácie podniku a oddeleného predaja majetkových hodnôt (rozdrobenie).
- (29) Obidva plány sa síce zakladajú na rovnakom konaní, ale z dôvodu odlišnej majetkovej štruktúry Herlitz PBS AG a Herlitz AG tu bola snaha o rôzne riešenia. Reštrukturalizácia Herlitz AG prostredníctvom plánu proti platobnej neschopnosti bola podmienená splnením plánu pre Herlitz PBS AG. V oboch plánoch boli veritelia každej spoločnosti rozdelení do skupín s porovnateľnými pohľadávkami.
- (30) Podľa článku 222 konkurzného poriadku sa konkurzného konania môžu zúčastniť tri druhy veriteľov:
- veritelia s prednostným právom na uspokojenie pohľadávky, ak by ich práva boli znížené plánom;
 - veritelia, ktorí nie sú v druhom rade;
 - veritelia v druhom rade, ktorí sa nevzdali svojich pohľadávok.
- (31) K ďalšiemu rozdeleniu dochádza v skupinách veriteľov s rovnakými právami. Po rozdelení do skupín nie je možné individuálne urovanie, v rámci ktorého by sa rozlišovalo medzi časťami jednej skupiny veriteľov.
- (32) V konkurzných konaniach proti Herlitz AG a Herlitz PBS AG sa uspokojili pohľadávky veriteľov s prednostným právom podľa ich nárokov.
- (33) Nemecko uviedlo, že v konaní proti Herlitz AG a Herlitz PBS AG boli úplne zaplatené všetky náklady a záväzky konkurzného konania. Časť týchto pohľadávok sa týkala dane z obratu. Pri konkurznom konaní proti podniku, ktorého fungovanie je zachované, je vyrovnanie týchto prednostných pohľadávok predpokladom na úspešné uzavretie konania. Záväzky konkurzného konania boli bezodkladne zaplatené pri vzniku a nebol pre ne zostavený osobitný zoznam. Boli však zostavené hypotetické zoznamy nákladov a záväzkov konkurzného konania, aby bolo možné zobrazit' možný výsledok likvidácie a predaja majetkových hodnôt.

Skupiny veriteľov v pláne proti platobnej neschopnosti pre Herlitz AG

- (34) V konkurznom konaní pre Herlitz AG sa konkurzné pohľadávky rozdelili takto:
- veritelia s právom na oddelené uspokojenie: takáto skupina sa nevytvorila. Právo na oddelené uspokojenie však zabezpečovalo všetky pohľadávky bánk Hypovereinsbank a Eurohypo⁽⁸⁾, ale len časti skupiny HAG 1;

⁽⁷⁾ Konkurzný poriadok z 5. októbra 1994 (Občiansky zákonník, BGB, II 1994, 2866).

⁽⁸⁾ Pozri odôvodnenie 42.

- b) náklady a záväzky konkurzného konania: takáto skupina veriteľov sa nevytvorila a pohľadávky boli pri vzniku v plnej výške zaplatené;
- c) veritelia, ktorí neboli v druhom rade:
- skupina HAG 1: skupina bánk s právom na oddelené uspokojenie z časti pohľadávok z hnutelného majetku a podielov na Herlitz AG,
 - skupina HAG 2: iní, nie druhoradí veritelia, ktorí nepatria do skupiny HAG 1,
 - skupina HAG 3: Daňový úrad Berlín,
 - skupina HAG 4: spojené podniky;
- d) veritelia v druhom rade:
- skupina HAG 5: úroky, náklady, peňažné pokuty atď.
- (35) Pohľadávky v druhom rade v HAG 5 boli podľa článku 225 konkurzného poriadku vyradené z plánu proti platobnej neschopnosti. Skupiny HAG 3 a HAG 4, ktoré neboli v druhom rade, sa vzdali svojich pohľadávok s účinnosťou od 15. júla 2002 ⁽⁹⁾. V nasledujúcej tabuľke sú uvedené pohľadávky a sumy, ktorých sa veritelia vzdali (čísla sú zaokrúhlené nahor):

Tabuľka 2

Skupina	Verejní a súkromní veritelia spoločnosti Herlitz AG	Druh pohľadávky	Zábezpeky	Záväzky (mil. EUR)	Vzdanie sa pohľadávky (mil. EUR)
HAG 1	Banky s prednostným právom na uspokojenie pohľadávok (verejné a súkromné)	Úvery pred 3. aprílom 2002	Prednostné práva na nehnuteľnostiach	[130 – 140] (*)	[vzdali sa až na 135] *
HAG 2	Bývalí členovia predstavenstva a zamestnanci (súkromní)	Budúce nároky na výplatu dôchodku, mzdy pred 3. aprílom 2002, odstupné	Žiadne	[35,91] *	[...] *
	Prenajímateľ pozemku Spandau (súkromný)	Platby nájomného; náhrada škody z dôvodu vypovedania zmluvy	Žiadne		[...] *
	Dodávatelia (súkromní)	Pohľadávky z dodávok a služieb pred 3. aprílom 2002, náhrada škody z dôvodu vypovedania zmluvy	Žiadne		

⁽⁹⁾ Jediná výnimka spočívala v tom, že Herlitz PBS AG získala kompenzačnú platbu vo výške 1 mil. EUR za ukončenie dohody o zlúčení medzi Herlitz AG a Herlitz PBS AG.

Skupina	Verejní a súkromní veritelia spoločnosti Herlitz AG	Druh pohľadávky	Zábezpeky	Závazky (mil. EUR)	Vzdanie sa pohľadávky (mil. EUR)
	Pensionssicherung- sverein/Zväz starobného poistenia (verejný)	Budúce nároky na výplatu dôchodkov	Žiadne	[8,43] *	
	Bundesanstalt für Arbeit/Spolkový úrad práce (verejný)	Nárok na náhradu konkurzných peňazí zaplatených zamestnancom (1. január 2002– 4. jún 2002)	Žiadne		
	Zdravotné poisťovne (verejný)	Odvody za obdobie 5. marec 2002–4. jún 2002	Žiadne		
	Finanzamt/Daňový úrad Alfeld (verejný)	Daň z prevodu nehnuteľností za predaj podielu pred rokom 2002	Žiadne		
	Liegenschaftsfonds (verejný)	Nárok na platbu nájomného za Berlín-Spandau	Žiadne		

Vzdanie sa pohľadávky v skupine HAG 2: kvóta 0,5 mil. EUR bola zaplatená podľa rozsahu pohľadávok, zvyšnej časti pohľadávok sa vzdali

HAG 3	Daňový úrad (verejný)	Daň zo mzdy a daň z obratu za obdobie do 5. júna 2002	Bez	[2,0] * ^(a)	[2,0] * ^(a)
-------	--------------------------	--	-----	------------------------	------------------------

Vzdanie sa pohľadávky v skupine HAG 3: vzdali sa 100 % pohľadávok

HAG 4	Spojené podniky (súkromné)	Všetky pohľadávky voči Herlitz AG	Bez	109	108
HAG 5	Veritelia v druhom rade (súkromní alebo verejní)	Úroky, náklady, poplatky atď.	Bez	Bez údajov	Bez údajov

^(a) Omyl redakcie.

^(*) Časť tohto textu sa vypustila, aby sa zabezpečilo, že sa nezverejnia dôverné informácie; tieto časti sa uvádzajú v hranatých zátvorkách a sú označené hviezdíčkou.

Skupiny veriteľov v pláne proti platobnej neschopnosti pre Herlitz PBS AG

(36) Veritelia v konkurznom konaní pre Herlitz PBS AG boli rozdelení takto:

a) veritelia s prednostným právom na uspokojenie pohľadávky:

- skupina PBS 1: právo na prednostné uspokojenie pohľadávky zabezpečovalo všetky pohľadávky určitých dodávateľov,
- skupina PBS 6: banky s prednostným právom na uspokojenie pohľadávky pre časti ich pohľadávok; Hypovereinsbank a Eurohypo mali taktiež prednostné právo na uspokojenie pohľadávky, neboli však zahrnuté do skupiny PBS 6;

- b) náklady a záväzky konkurzného konania: takáto skupina veriteľov sa nevytvorila, pohľadávky boli pri vzniku v plnej výške zaplatené;
- c) veritelia, ktorí nie sú v druhom rade:
- skupina PBS 2: zamestnanci,
 - skupina PBS 3: niektorí verejní veritelia ako daňové úrady, Spolkový úrad práce, zdravotné poisťovne, spolková krajina Berlín,
 - skupina PBS 4: spojené podniky,
 - skupina PBS 5: iní veritelia, ktorí nie sú v druhom rade, ako napr. bývalí členovia predstavenstva a zamestnanci, profesijný zväz, Zväz starobného poistenia (Pensionssicherungsverein), súkromné lízingové banky, Rakúska pošta, Hlavný colný úrad atď.;
- d) veritelia v druhom rade:
- skupina PBS 7: úroky, náklady, poplatky atď.
- (37) Pohľadávky v druhom rade v skupine PBS 7 boli podľa článku 225 konkurzného poriadku vyradené z plánu proti platobnej neschopnosti. Skupiny PBS 3 a PBS 4, ktoré nie sú v druhom rade, sa vzdali svojich pohľadávok s účinnosťou od 15. júla 2002. V nasledujúcej tabuľke sú uvedené pohľadávky, ktoré nie sú v druhom rade, a sumy, ktorých sa veritelia vzdali (čísla sú zaokrúhlené nahor):

Tabuľka 3

Skupina	Veritelia spoločnosti Herlitz PBS AG (súkromní a verejní)	Druh pohľadávky	Zábezpeky	Záväzky (mil. EUR)	Vzdanie sa pohľadávky (mil. EUR)
PBS 1	Dodávatelia s právom na prednostné uspokojenie pohľadávky (súkromní)	Pohľadávky z dodávok a služieb pred 3. aprílom 2002	Právo na vyradenie/odčlenenie nehnuteľností	[3 – 6] *	0
PBS 2	Zamestnanci (súkromní)	Budúce mzdy a platy	Žiadne	[40 – 50] */rok	[2 – 4] * v roku 2002 [4 – 5] */rok od 2003
PBS 3	Finanzamt/Daňový úrad Berlín (verejný)	Daň zo mzdy marec 2002	Žiadne	[11,50] *	[...] *
	Finanzamt/Daňový úrad Berlín (verejný)	Daň z nehnuteľností január–marec 2002	Žiadne		
	Finanzamt/Daňový úrad Berlín (verejný)	Daň z prevodu nehnuteľností z roku 1996	Žiadne		
	Bundesanstalt für Arbeit/Spolkový úrad práce (verejný)	Náhrada konkurzných peňazí zamestnancom (1. apríl 2002–4. jún 2002)	Žiadne		

Skupina	Veritelia spoločnosti Herlitz PBS AG (súkromní a verejní)	Druh pohľadávky	Zábezpeky	Závazky (mil. EUR)	Vzdanie sa pohľadávky (mil. EUR)
	Zdravotné poisťovne (verejné)	Odvody za obdobie 5. marec–4. jún 2002	Žiadne		
	Liegenschaftsfonds (verejný)	Platby z dedičného práva stavby apríl–jún 2002	Záložné právo druhého radu		
	Spolková krajina Berlín (verejná)	Nárok na vrátenie úveru na presťahovanie	Žiadne		

Celkové odpustenie dlhu v skupine PBS 3: vzdali sa 100 % pohľadávok

PBS 4	Spojené podniky (súkromné)	Všetky ostávajúce pohľadávky spojených podnikov v skupine Herlitz	Žiadne	139	139
PBS 5	Bývalí členovia predstavenstva/vedúci zamestnanci (súkromné) ^(a)	Budúce nároky na výplatu dôchodkov, mzdy pred 3. aprílom 2002, odstupné	Žiadne	[súkromní veritelia 22,61; verejní veritelia 19,56] *	[...] *
	Pensionssicherungsverein/Zväz starobného poistenia (verejný)	Budúce nároky na výplatu dôchodkov	Žiadne		
	Lízingové banky (súkromné)	Dlžné a kapitalizované budúce lízingové splátky	Žiadne		
	Rakúska pošta (súkromný v tomto prípade)	Reklamačné dopisy a náhrada bonusov	Žiadne		
	Profesijný zväz (verejný)	Poistné za úrazové poistenie	Žiadne		
	Hlavný colný úrad (verejný)	Dovozná daň z obratu, clo	Žiadne		
	Duales System Deutschland (súkromný)	Príspevky „zelený bod“	Žiadne		
	Zdravotné poisťovne (verejné)	Odvody z obdobia (1.–4. marca 2002)	Žiadne		
	Liegenschaftsfonds (verejný)	Poplatky za dedičné právo stavby za júl–september 2002	Záložné právo v druhom rade		

Skupina	Veritelia spoločnosti Herlitz PBS AG (súkromní a verejní)	Druh pohľadávky	Zábezpeky	Závázky (mil. EUR)	Vzdanie sa pohľadávky (mil. EUR)
	Iné dodávky bez zábezpeky (súkromný)	Dodávky a služby pred 3. aprílom 2002; zmluvné nároky na náhradu škody a pod.	Žiadne		
Celkové odpustenie dlhu v skupine PBS 5: vzdali sa 90 % pohľadávok					
PBS 6	Banky s hnutelnými zábezpekami (súkromné a verejné)	Úvery z obdobia pred 3. aprílom 2003	Práva na oddelené uspokojenie z hnutelností	[100–120] * ^(b)	(vzdali sa až na 76,75 mil. EUR)
PBS 7	Veritelia v druhom rade (súkromní alebo verejní)	Úroky, náklady, poplatky atď.	Žiadne	Bez údajov	Bez údajov

^(a) Suma za pohľadávky sa získa po odpočítaní dvojítych pohľadávok voči Herlitz AG a Herlitz PBS AG.

^(b) Pozri poznámku pod čiarou 10.

Doplňujúce údaje o dlhoch u verejných veriteľov

- (38) Verejní veritelia uplatnili pohľadávky v rôznych skupinách. V skupinách HAG 2, HAG 3, PBS 3 a PBS 5 nebola žiadna z pohľadávok verejných a súkromných veriteľov zabezpečená. Napriek tomu sa vzdali pohľadávok, ktoré nie sú v druhom rade, v skupinách HAG 3 a PBS 3 úplne, zatiaľ čo veritelia v skupinách HAG 2 a PBS 5, ktorí nie sú v druhom rade, dostali alikvotný podiel platieb.
- (39) Podľa plánov proti platobnej neschopnosti dostali veritelia zo skupiny HAG 2 najneskôr 31. marca 2004 podiel z celkovej sumy 0,5 mil. EUR podľa príslušného rozsahu svojich pohľadávok. Veritelia skupiny PBS 5 získali 10 % svojich pohľadávok do 31. decembra 2003. Z tabuliek 2 a 3 vyplývajú sumy verejných pohľadávok a príslušného odpustenia pohľadávok.

Doplňujúce údaje o finančných ústavoch podieľajúcich sa na dohode

- (40) V oboch plánoch proti platobnej neschopnosti sa spomína úver, ktorý spoločnosti Herlitz PBS AG poskytlo konzorcium bánk (ďalej len konzorciálny úver). Zloženie konzorcia zodpovedá zloženiu konzorcia uvedeného v odôvodnení 10. Konzorciálny úver poskytlo Herlitz PBS AG celé konzorcium, aby sa umožnilo plné splatenie zameniteľného dlhopisu v objeme 100 mil. EUR. Konzorciálny úver v objeme 65,4 mil. EUR bol 3. apríla 2002 čerpaný do výšky 53,9 mil. EUR. Okrem toho poskytla väčšina konzorciálnych bánk skupine Herlitz pred júlom 2001 ďalšie úvery (úverové linky) vo výške 156,6 mil. EUR, ktoré boli k 3. aprílu 2003 čerpané vo výške 134,11 mil. EUR.
- (41) V skupine PBS 6 sa banky vzdali jednotne splatenia konzorciálneho úveru a úverových liniek pre Herlitz PBS AG vo výške sumy, ktorá prekročila 76,714 mil. EUR. Rovnakých úverových pohľadávok sa jednotne vzdali aj v skupine HAG 1 voči Herlitz AG vo výške sumy, ktorá prekročila 5 mil. EUR. Úverovým podielom, ktorých sa nevzdali, zodpovedali predĺžené úvery pre skupinu Herlitz. Závázky, ktoré zodpovedali odpusteniam dlhov za úvery pre Herlitz PBS AG a Herlitz AG, zároveň prevzali realitné spoločnosti GGB a GGF.

Doplňujúce údaje k iným dlhom vo finančných ústavoch

- (42) V čase súhlasu veriteľov s plánmi proti platobnej neschopnosti existovali v skupine Herlitz ďalšie bankové záväzky, ktoré neboli pokryté konzorciálnym úverom a úverovými linkami. Po prvé sa Hypovereinsbank (Írsko), Bayerische Landesbank a Landesbank Berlín úplne vzdali splatenia svojich nezabezpečených úverov, aby neohrozili vymáhanie svojich čiastočne zabezpečených pohľadávok v rámci konzorciálneho úveru. Po druhé získala skupina Herlitz úvery, ktoré boli zabezpečené prednostným záložným právom na pozemku Berlín-Tegel: úver 15,4 mil. EUR od Hypovereinsbank a úver 30,8 mil. EUR od Eurohypo. Tieto dva úvery neboli zahrnuté do dohody, bolo však možné sa ich zdať voči Herlitz AG a Herlitz PBS AG, pretože zabezpečený pozemok v Berlíne-Tegel sa predal GGB.
- (43) Konzorciálne banky poskytli spoločnosti Herlitz 15. apríla 2002 likviditný úver vo výške 15 mil. EUR, aby bolo možné pokračovať vo fungovaní skupiny. Úver bol dvakrát predĺžený a k 17. novembru 2003 úplne splatený. Bol určený na sezónnu potrebu likvidity skupiny a mohol byť opäť poskytnutý v júni 2004.

Doplňujúce údaje k dlhom u dodávateľov

- (44) Dlhy spoločnosti Herlitz AG u dodávateľov predstavovali v skupine HAG 2 9,3 mil. EUR. Dodávateľov spoločnosti Herlitz PBS AG možno rozdeliť na dodávateľov so zábezpkami (skupina PBS 1) a dodávateľov bez zábezpeky (skupina PBS 5). Dodávatelia skupiny PBS 1 mali prednostné práva na uspokojenie pohľadávky na 35 % obežných aktív spoločnosti Herlitz PBS AG, a preto sa nevzdali svojich pohľadávok. Na rozdiel od nich sa nezabezpečení dodávatelia skupiny PBS 5 vzdali 90 % svojich pohľadávok rovnako ako ostatní veritelia tejto skupiny, ktorí nie sú v druhom rade.

Doplňujúce údaje k dlhom u zamestnancov a spojených podnikov

- (45) Podľa nemeckého konkurzného práva môžu byť zamestnanci a spojené podniky účastníkmi konkurzného konania a získať kvóty na svoje pohľadávky. Pre nich boli zriadené oddelené „skupiny veriteľov“ (HAG 4, PBS 4), iní boli zahrnutí do zmiešaných skupín (HAG 2, PBS 5).

Alternatívy k plánom proti platobnej neschopnosti

- (46) V konaní proti spoločnostiam Herlitz AG a Herlitz PBS AG sa rozhodli konkurzní správcovia a veritelia zachovať fungovanie podniku prostredníctvom plánov proti platobnej neschopnosti. Ako je uvedené v odôvodnení 33, boli v konkurzných konaniach zaplatené všetky náklady a záväzky konkurzného konania. Okrem toho bolo 0,5 mil. EUR zaplatených ako kvóta niektorým veriteľom spoločnosti Herlitz AG, ktorí nie sú v druhom rade, zatiaľ čo niektorí veritelia spoločnosti Herlitz PBS AG, ktorí nie sú v druhom rade, získali približne 10 % svojich pohľadávok. Ako je uvedené v odôvodnení 47, pri likvidácii podniku by bola očakávaná hodnota konkurznej podstaty podstatne nižšia. Pri predaji celého podniku mohli byť veritelia uspokojení lepšie. Avšak nenašiel sa žiaden investor, ktorý bol ochotný prevziať všetky majetkové hodnoty skupiny.
- (47) Na základe posudku, ktorý vypracovala konzultačná firma Roland Berger, a podľa názoru nezávislého dražobného odhadcu by hodnota hnutelného majetku klesla pri likvidácii z 84,2 EUR na [10–30] * mil. EUR. Táto suma by sa musela použiť najprv na uspokojenie pohľadávok s právami na oddelené uspokojenie, čo by znamenalo výslednú konkurznú podstatu v objeme len [0–5] * mil. EUR. Príjmy skupiny Herlitz počas konkurzného konania by predstavovali okolo 1 mil. EUR. Po pripočítaní tejto sumy k disponibilným majetkovým hodnotám by disponibilná konkurzná podstata predstavovala [1–6] * mil. EUR.

- (48) Disponibilná podstata by bola použitá na vyrovnanie konkurzných nákladov a záväzkov, ktoré by vznikli pri správe a predaji konkurznej podstaty. Po odpočítaní konkurzných nákladov by zostali disponibilné majetkové hodnoty len v objeme [0–1] * mil. EUR. Táto suma by nemohla pokryť konkurzné záväzky spoločnosti, preto by nepostačovala ani na čiastočné uspokojenie veriteľov, ktorí nie sú v druhom rade.
- (49) Podľa plánov proti platobnej neschopnosti by bola reštrukturalizácia predajom všetkých majetkových hodnôt skupiny Herlitz novému vlastníkovi neuskutočniteľná. Boli síce predložené ponuky na prevzatie určitých oblastí činnosti a skladových zásob, ale cena ponúk zodpovedala likvidačnej hodnote. Najvýhodnejšie riešenie pre veriteľov preto spočívalo v reštrukturalizácii zachovanej spoločnosti prostredníctvom plánu proti platobnej neschopnosti.
- d) *Rozhodnutie o začatí konania podľa článku 88 ods. 2 Zmluvy o ES*
- (50) Pre rozhodnutie Komisie z 19. februára 2003 o začatí konania podľa článku 88 ods. 2 Zmluvy o ES boli rozhodujúce tri dôvody, ktoré vyplynuli z posúdenia zlučiteľnosti opatrení s usmerneniami Spoločenstva o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu podnikov v ťažkostiach ⁽¹⁰⁾ (ďalej len „usmernenia“).
- (51) Po prvé, Komisia usúdila, že úver poskytnutý spoločnosti Herlitz PBS AG bankou ILB obsahoval prvky štátnej pomoci v zmysle článku 87 ods. 1 Zmluvy o ES, ktoré bolo treba preveriť podrobnejšie. Nemecko nepredložilo žiadne dostatočné informácie k zlučiteľnosti pomoci s usmerneniami, aby bolo možné určiť skutočného príjemcu pomoci.
- (52) Po druhé, Komisia si kládla otázku, či vzdanie sa pohľadávok zo strany viacerých verejných veriteľov (daňové orgány, Spolkový úrad práce, orgány sociálneho poistenia a financií) treba v plánoch proti platobnej neschopnosti posudzovať ako pomoc.
- (53) Po tretie, Komisia vyjadrila v súvislosti s užívaním pozemku Berlín-Tegel skupinou Herlitz, ktorý je vo vlastníctve spolkovej krajiny Berlín, pochybnosti, či bola príslušná nájomná zmluva uzatvorená za trhových podmienok. Keďže od uzavretia zmluvy už prešlo viac ako desať rokov, bola nájomná zmluva označená za trvajúcu pomoc. Komisia však dospela k názoru, že to, že sa spolková krajina Berlín vzdala poplatkov z dedičného práva stavby, a skutočnosť, že platby neboli zvýšené, môže predstavovať novú pomoc. Zároveň môže poskytnutie a následné vzdanie sa bezúročného úveru v objeme 6 mil. DEM spolkovou krajinou Berlín rovnako predstavovať štátnu pomoc.

III. PRIPOMIENKY ZAJINTERESOVANÝCH STRÁN

- (54) Jediná zainteresovaná strana, ktorá uviedla pripomienky k rozhodnutiu o začatí formálneho vyetrovacieho konania, bola spoločnosť Herlitz PBS AG v mene príjemcu, skupiny Herlitz. Spoločnosť Herlitz PBS AG sa prihovarila za podrobné vyšetrenie skutkovej podstaty, ktorá bola základom tvrdenia o poskytnutí nezákonnej pomoci. Oznámila Komisii, že úradom odovzdala všetky príslušné podklady.
- (55) K záchrannému úveru spoločnosť Herlitz PBS AG uviedla, že bol splatený a spĺňa predpoklady poskytnutia pomoci na záchranu. V súvislosti so vzdaním sa požiadaviek v plánoch proti platobnej neschopnosti uviedla, že sa verejní veritelia zachovali ako súkromní veritelia a že pohľadávky, ktorých sa vzdali, boli bezcenné. Zdôraznila, že veritelia jednohlasne súhlasili s plánmi proti platobnej neschopnosti. Podľa názoru spoločnosti Herlitz PBS AG by mali byť všetky prvky pomoci, ktoré by Komisiou našla v zrieknutých sa pohľadávkach, zaradené podľa usmernení ako pomoc na reštrukturalizáciu. V ostatnom, aby sa zabránilo opakovaniu, sa pripojila k právnomu názoru, ktorý prednieslo Nemecko.

⁽¹⁰⁾ Ú. v. ES C 288, 9.10.1999, s. 2.

IV. PRIPOMIENKY NEMECKA

- (56) Vo svojej odpovedi na začatie formálneho vyšetrovacieho konania uviedlo Nemecko, že len záchranný úver, ktorý poskytla ILB, treba posudzovať ako štátnu pomoc, ktorá je zlučiteľná so Spoločným trhom podľa článku 87 ods. 3 písm. c) Zmluvy o ES.
- (57) Ostatné opatrenia, a najmä vzdania sa v konkurzných konaniach nie sú štátnou pomocou v zmysle článku 87 ods. 1 Zmluvy o ES. Verejní veritelia sa v konkurzných konaniach vzdali nebonitných pohľadávok, okrem toho je ich postup zlučiteľný so zásadou súkromného veriteľa. Ak by niektoré ostatné opatrenia mali byť štátnou pomocou, prichádza pre ne do úvahy povolenie ako pomoc na reštrukturalizáciu podľa článku 87 ods. 3 písm. c) Zmluvy o ES.

1. Pripomienky Nemecka k záchrannému úveru

- (58) Nemecko poukázalo na to, že rozhodnutie o poskytnutí záchranného úveru z 10. mája 2002 sa uskutočnilo pred prijatím plánu proti platobnej neschopnosti z 15. júna 2002. Skutočnosť, že úver bol vyplatený až 24. júla 2002, vyplývala z „otvorených otázok“, ktoré sa podarilo s ILB vyriešiť až 24. júla 2002. Počas obdobia medzi podpisom zmluvy a výplatou síce zabezpečil tento úver spoločnosti Herlitz PBS AG potrebnú likviditu, avšak nepostačoval na pokrytie zvýšenej potreby likvidity v súvislosti so začiatkom školského obdobia v auguste 2003.
- (59) Likviditný úver bol potrebný na preklopenie obdobia do prijatia plánov proti platobnej neschopnosti. Podľa názoru Nemecka bol tento úver obmedzený na minimálnu sumu, čo vyplývalo z veľmi nízkej likvidity spoločnosti Herlitz PBS AG medzi augustom a decembrom 2002.
- (60) Podľa názoru Nemecka nebol FOP, ale Herlitz PBS AG príjemcom záchranného úveru. Po prvé, dohoda o úvere z 10. mája 2002 bola uzavretá medzi konkurzným správcom a Herlitz PBS AG; po druhé, FOP nemožno považovať ani za de-facto príjemcu, pretože dostalo len splatné platby podľa dodávateľskej dohody so spoločnosťou Herlitz PBS AG.

2. Pripomienky Nemecka k reštrukturalizácii prostredníctvom plánov proti platobnej neschopnosti

- (61) Nemecko uviedlo, že odpustenie dlhu niektorých verejných veriteľov nevedlo k úbytku príjmov štátu, nakoľko tieto pohľadávky neboli bonitné. Majetkové hodnoty Herlitz AG a Herlitz PBS AG by postačovali len na uspokojenie pohľadávok veriteľov s právmi na oddelené uspokojenie. Verejní veritelia mimo tejto skupiny nemohli predložiť žiadne zábezpeky alebo mali len záložné právo v druhom rade.
- (62) V prípade likvidácie by verejní veritelia, aj keby vlastnili záložné právo v druhom rade, nedostali žiadne alebo len nízke platby. Podľa bodu 168 rozsudku Súdu prvého stupňa Európskych Spoločenstiev vo veci T-152/99 (*HAMSA/Komisia*)⁽¹¹⁾ neprináša veriteľ žiadnu skutočnú obeť, ak sa vzdá podstatnej časti svojich nezabezpečených pohľadávok, ktoré by v prípade likvidácie neboli bonitné.

⁽¹¹⁾ Rozsudok Súdu prvého stupňa z 11. júla 2002, Hijos de Andrés Molina, SA (HAMS)/Komisia Európskych spoločenstiev, T-152/99, Zb. 2002, s. II-3049.

- (63) Podľa názoru Nemecka nie je odpustenie dlhu verejného veriteľa ani plnením, ani peňažnou výhodou. Keďže Herlitz AG a Herlitz PBS AG boli platobne neschopné, ich majetkové hodnoty by v prípade likvidácie postačovali na vytvorenie kvóty pre verejných veriteľov. Preto by boli Herlitz AG a Herlitz PBS AG v konkurznom konaní za normálnych okolností oslobodené od týchto pohľadávok.
- (64) Ak je však odpustenie dlhu verejných veriteľov považované za plnenie, došlo by k protiplneniu skupiny Herlitz formou budúcich daňových príjmov a sociálnych odvodov, s ktorými by mohli verejní veritelia počítať pri zachovaní fungovania podniku.
- (65) Podľa Nemecka treba posudzovať odpustenie dlhu verejných veriteľov podľa zásady súkromného veriteľa, ktorá bola vypracovaná v rozsudku HANSA. Na jej základe treba verejného veriteľa porovnávať so súkromným veriteľom nachádzajúcim sa v rovnakej situácii, resp. fiktívnym súkromným veriteľom.
- (66) Podľa názoru Nemecka sú verejnými veriteľmi v konkurznych konaniach oboch podnikov skupiny Herlitz verejné banky, Daňový úrad Berlín, Spolkový úrad práce, fondy zdravotného poistenia, spolková krajina Berlín a ďalší ako napr. Hlavný colný úrad a Daňový úrad Alfeld. Podľa rozsudku Súdneho dvora Európskych spoločenstiev vo veci C-482/99 (*Francúzsko/Komisia*)⁽¹²⁾ treba podrobným skúmaním vyšetriť, ktoré odpustenie dlhu bude zaradené ako plnenie štátu.
- (67) K verejným bankám, ktoré poskytli konzorciálny úver a úverové linky, patria teda Landesbank Berlín, Bayerische Landesbank a WestLB. Tieto banky konali ako súkromní členovia konzorcia bánk, čo vyplýva z toho, že odpustenie dlhu bolo v rámci plánov proti platobnej neschopnosti vykonané konzorciom spoločne a nie jednotlivými bankami. Aj odpustenie nezabezpečených pohľadávok jednotlivých bánk mimo plánov proti platobnej neschopnosti uskutočnili tak verejné, ako aj súkromné banky.
- (68) Úplné odpustenie dlhu Daňovým úradom spolkovej krajiny Berlín v skupinách HAG 3 a PBS 3 bolo podľa Nemecka odôvodnené tým, že daňové úrady očakávali z budúcich daňových príjmov Herlitz AG a Herlitz PBS AG plné vyrovnanie za toto odpustenie. Podobne boli aj odpustenia dlhov Spolkového úradu práce a zdravotných poisťovní v skupine PBS 3 odôvodnené očakávanými budúcimi príjmami so zákonne predpísaných sociálnych odvodov. Rovnaké argumenty boli prednesené aj vo vzťahu k odpustenia dlhu spolkovou krajinou Berlín a Liegenschaftsfonds. Podľa Nemecka boli očakávané platby z dedičného práva stavby skupiny Herlitz dôvodom tohto odpustenia dlhu v skupine PBS 3.
- (69) Podľa názoru Nemecka je odpustenie 100 % pohľadávok verejnými veriteľmi v skupinách HAG 3 a PBS 3 racionálne odôvodnené a nemožno ho porovnávať so správaním ostatných skupín veriteľov. Dôvodom 100 % odpustenia dlhu boli budúce príjmy z daní, sociálnych odvodov a platieb z dedičného práva stavby, ktoré mohli verejní veritelia očakávať pri zachovaní prevádzky podniku. Podľa názoru Nemecka sú budúce príjmy jedným z najdôležitejších dôvodov pre veriteľa, aby sa vzdal svojich pohľadávok. Keďže mali úrady lepšie vyhliadky na budúce príjmy z platieb skupiny Herlitz ako súkromní veritelia, je verejné odpustenie dlhu vo väčšej miere opodstatnené.
- (70) Podľa názoru Nemecka platí rozlišovanie medzi úlohou verejného úradu a úlohou verejného investora len pre porovnanie so správaním sa súkromného investora a nie so správaním sa súkromného veriteľa. Ak by verejní veritelia nemohli zohľadniť budúce príjmy pri odpise pohľadávok, bolo by to porovnateľné s diskrimináciou medzi veriteľmi, takže ich nemožno účinne porovnávať.

⁽¹²⁾ Rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev zo 16. mája 2002, Francúzska republika/Komisia Európskych spoločenstiev, C-482/99, Zb. 2002, s. I-4397.

- (71) S odvolaním sa na názor konkurzného správcu Nemecko poukázalo na skutočnosť, že bez úplného odpustenia dlhu verejnými veriteľmi v skupinách HAG 3 a PBS 3 by veritelia nesúhlasili s plánmi proti platobnej neschopnosti. Súkromní veritelia požadovali od verejných väčšiu obeť, keďže zachovanie fungovania podniku zabezpečuje väčšine verejných veriteľov zákonom garantované príjmy, s ktorými by súkromní veritelia nemohli počítať. Ďalšie zdôvodnenie úplného odpustenia dlhu týmito skupinami veriteľov spočívalo v tom, že daňové pohľadávky neboli v čase súhlasu veriteľov určené, takže po odstránení týchto nejasností bolo možné súhlasiť s plánmi.
- (72) Nemecko vyzdvihuje, že sa s verejnými veriteľmi, ktorí sa vzdali časti svojich pohľadávok v skupinách HAG 2 a PBS 5, zaobchádzalo rovnako ako so súkromnými veriteľmi v týchto skupinách. V týchto skupinách boli zhrnuté pohľadávky Spolkového úradu práce, zdravotných poisťovní, Hlavného colného úradu, Daňového úradu Alfeld, Daňového úradu Berlín a Liegenschaftsfonds.
- (73) Okrem toho Nemecko uviedlo pomocne, že aj keby Komisia mala hodnotiť zrieknutia sa verejných pohľadávok pre Herlitz AG alebo Herlitz PBS AG ako pomoc, splňali by tieto opatrenia predpoklady na schválenie ako pomoc na reštrukturalizáciu podľa článku 87 ods. 3 písm. c) Zmluvy o ES a podľa usmernení.
- (74) Predpoklady usmernení boli splnené, keďže existoval skutočný a účinný plán reštrukturalizácie, bola obnovená rentabilita skupiny Herlitz, boli znížené kapacity a odpustenie verejných pohľadávok bolo obmedzené na minimálnu mieru. Okrem toho nezískala skupina Herlitz žiadnu nadbytočnú likviditu a ani v minulosti nedostala žiadnu pomoc na reštrukturalizáciu alebo záchranu.

3. Prípomienky Nemecka k spolковой krajine Berlín a Liegenschaftsfonds

- (75) K dedičnému právu stavby k pozemku Berlín-Tegel predložilo Nemecko výpisy z dohody o zriadení tohto práva. Liegenschaftsfonds nezvýšil platby za dedičné právo stavby, pretože nepovažoval predaj budov na stanovisku Berlín-Tegel spoločnosti GGB za zmenu v užívaní pozemku zameranú proti záujmom vlastníka.
- (76) V súvislosti s úverom na presťahovanie Nemecko oznámilo, že predĺženie tohto úveru nebolo nahlásené, pretože sa spolková krajina Berlín zachovala ako súkromný veriteľ. Toto vyplýva zo skutočnosti, že predĺženie bolo spojené s úrokovou sadzbou, uznaním dlhu a poplatkom z dedičného práva stavby za úroky vzniknuté z čiastky odvádzanej za dedičné právo stavby.

V. PRÁVNE HODNOTENIE

1. Existencia pomoci

- (77) Podľa článku 87 ods. 1 Zmluvy o ES je štátna pomoc alebo akákoľvek pomoc zo štátnych prostriedkov, ktorá naruša alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvyhodňuje určité podniky alebo výrobné odvetvia, nezlučiteľná so spoločným trhom, pokiaľ ovplyvňuje trh medzi členskými štátmi. Podľa jurisdikcie európskych súdov je kritérium ovplyvnenia trhu splnené vtedy, ak príjemca vykonáva hospodársku činnosť, ktorá sa dotýka trhu medzi členskými štátmi.
- (78) S produktmi skupiny Herlitz sa obchoduje v Spoločenstve, pričom medzi členskými štátmi vládne hospodárska súťaž. Záchranný úver, preklenovací úver na presťahovanie a odpustenie určitých verejných pohľadávok v konkurzných konaniach sú štátne opatrenia alebo sú odvodené zo štátnych zdrojov. Ak tým dôjde k poskytnutiu výhody, narušilo by to súťaž a ovplyvnilo trh. Existenciu výhody treba určiť podľa kritérií trhovo konajúceho investora a súkromného veriteľa.

a) „Staré“ opatrenia

- (79) V súvislosti s poskytnutím úveru na presťahovanie v roku 1989 bolo v rozhodnutí o začatí konania konštatované, že spadal do desaťročného obdobia a bol existujúcou pomocou podľa článku 1 písm. b) bodu iv) nariadenia (ES) č. 659/99. Z toho dôvodu sa poskytnutie tohto úveru neskúmalo. Okrem toho by nebolo možné podľa článku 15 uvedeného nariadenia požadovať vrátenie akéhokoľvek prvku pomoci, ktorý by súvisel s ponukou pozemku skupine Herlitz v roku 1989.
- (80) V rozhodnutí o začatí konania Komisia poukázala na to, že by v prípade nezvýšenia platieb za dedičné právo stavby za pozemok v Berlíne-Tegel v roku 2002 mohlo ísť o štátnu pomoc. Táto domnienka bola vyvrátená doložkami zmluvy o dedičnom práve stavby. Podľa tejto zmluvy sa mohli platby za dedičné právo stavby zvýšiť len pri zmene užívania pozemku. K tomu však nedošlo, keďže sa pozemok spolu s budovami naďalej využívali na rovnaké účely. Jediná zmena spočíva v tom, že budovy, ktoré predtým patrili skupine Herlitz, si skupina teraz prenajímala.
- (81) V súvislosti s predĺžením úveru na presťahovanie v roku 1999 Nemecko uviedlo, že bol poskytnutý za trhových podmienok. Predĺženie bolo umožnené v čase, v ktorom skupina Herlitz ešte nebola v ťažkostiach a úroková sadzba sa pohybovala nad referenčnou úrokovou sadzbou. Úroky boli zabezpečené a boli až do konkurzných konaní pravidelne splácané. Komisia preto toto predĺženie nepovažuje za novú pomoc.

b) Pomoc obsiahnutá v záchrannom úvere a odpustenie dlhu v konkurzných konaniach

- (82) Záchranný úver zabezpečil skupine Herlitz výhody, ktoré by si podnik v ťažkostiach nebol schopný na trhu zaobstarať. S týmto Nemecko súhlasí. Ako je uvedené ďalej, neprimeraným odpustením dlhu niektorých verejných veriteľov, ktorý vychádza z verejných zdrojov, bola skupine Herlitz poskytnutá výhoda. Ide teda o štátne opatrenia v zmysle článku 87 ods. 1 Zmluvy o ES.

Verejní veritelia

- (83) Z dôvodu určenia, ktoré opatrenia vychádzajú z verejných zdrojov a môžu byť priradené štátu, bol preverený každý veriteľ. Komisiou takto zistená skupina verejných veriteľov bola väčšia, ako uviedlo Nemecko. Popri verejných bankách, Daňovom úrade Berlín, Daňovom úrade Alfeld, Spolkovom úrade práce, zdravotných poisťovniach, spolkovej krajine Berlín vrátane jej Liegenschaftsfonds a hlavnom colnom úrade existujú dvaja ďalší verejný veritelia. Je to *Pensionsversicherungsverein* (Zväz starobného poistenia) a *Berufsgenossenschaft der Arbeitgeber* (Profesijný zväz zamestnávateľov).
- (84) Podľa článku 14 zákona na zlepšenie podnikového zabezpečenia v starobe z roku 1974⁽¹³⁾ je Pensionssicherungsverein zodpovedný za poistenie proti platobnej neschopnosti. Podľa článku 10 ods. 1 a 2 uvedeného zákona musia všetci zamestnávateľia odvádzať na tieto účely zákonné odvody prostredníctvom vyrovnávacieho fondu.
- (85) Podľa článku 144 SGB 7 (zákonné úrazové poistenie)⁽¹⁴⁾ je profesijný zväz zodpovedný za zákonné úrazové poistenie. Podľa článku 150 ods. 1 SGB 7 musia všetci zamestnávateľia odvádzať na tieto účely zákonné odvody.

⁽¹³⁾ Pozri Gesetz zur Verbesserung der betrieblichen Altersversorgung (Zákon o podnikovom starobnom zabezpečení) (BetrAVG) z 19. decembra 1974 (BGBl. I s. 3610).

⁽¹⁴⁾ BGBl. 1996-I s. 1254.

- (86) Pensionssicherungsverein a Berufsgenossenschaft sú v situácii, aká je opísaná v bode 58 rozsudku Súdneho dvora Európskeho spoločenstva vo veci C-379/98 (*PreussenElektra*)⁽¹⁵⁾. Odpustenie dlhu týmito inštitúciami síce neuskutočnil bezprostredne štát, ale verejná alebo súkromná inštitúcia, ktorá na tieto účely bola štátom určená alebo zriadená. Odpustenie dlhu spočívalo vo vzdaní sa štátnych príjmov vo forme zákonných príspevkov do fondu zriadeného štátom. Podľa rozsudku Súdneho dvora Európskych spoločenstiev vo veci C-342/99 (*Španielsko /Komisia*)⁽¹⁶⁾, treba priradiť aj toto odpustenie dlhu štátu, pretože štát vykonáva dohľad nad nezávislými inštitúciami sociálneho poistenia a tieto sú financované zo zákonných odvodov podnikov.

Uplatnenie zásady súkromného veriteľa

- (87) V súlade s jurisdikciou Súdneho dvora Európskych Spoločenstiev⁽¹⁷⁾ porovnála Komisia postup verejných veriteľov v konkurzných konaniach skupiny Herlitz s postupom súkromných veriteľov. Keďže existoval pre každého verejného veriteľa porovnateľný súkromný veriteľ, nebolo potrebné porovnanie s fiktívnymi súkromnými veriteľmi.
- (88) Zásade súkromného veriteľa bolo vyhovené v likvidačnom konaní dcérskych spoločností Herlitz Diplomat, HKV a Susy, keďže všetci veritelia získali rovnaký podiel z podstaty. Súkromní a verejní veritelia sa zachovali voči záväzkom konkurzného konania porovnateľným spôsobom, pretože tieto pohľadávky boli uspokojené v plnej miere. Aj vo vzťahu k pohládkam v druhom rade bolo v zásade vyhovené, lebo sa ich všetci verejní aj súkromní veritelia vzdali.
- (89) Porovnanie veriteľov, ktorí neboli v druhom rade, viedlo k podobnému výsledku pri konaniach pre Herlitz AG a Herlitz PBS AG. Väčšina skupín sa skladala z veriteľov rovnakého radu v následnosti ich nárokov, ale niektorí veritelia s rovnakými alebo podobnými nárokmi boli zaradení do rôznych skupín. Následne vykonali verejní veritelia neprimerané odpustenie v skupinách veriteľov HAG 3 a PBS 3. Pri preskúmaní podľa zásady súkromného veriteľa vyplynulo, s výnimkou týchto dvoch skupín, že vo všetkých ostatných skupinách veriteľov určených v konkurzných konaniach ide o porovnateľných veriteľov.
- (90) Podľa bodu 168 rozsudku HANSA rozhodujú nasledujúce faktory o rovnocennosti veriteľov: druh a suma zábezpeky, prednosť pohľadávok, odhad šancí rekapitalizácie podniku a odhad veriteľmi očakávaného podielu na výnosoch z likvidácie. Podľa týchto kritérií sú veritelia skupín HAG 3 a HAG 2 porovnateľní a mali by sa zaradiť do jednej skupiny s rovnakým nárokom na uspokojenie. To isté platí pre veriteľov skupín PBS 3 a PBS 5.
- (91) Veritelia týchto skupín držali nezabezpečené, nie druhoradé pohľadávky, ktoré neboli spojené s nijakými prednostnými právami; v prípade likvidácie by dostali rovnaký podiel alebo vôbec nič. Záložné právo druhého radu Liegenschaftsfonds nie je zábezpekou v konkurznom konaní, pri ktorom by prednostná hypotéka bánk a právo na oddelené uspokojenie boli plne kryté hodnotou zábezpeky. Okrem toho mali všetci veritelia v týchto skupinách rovnaký záujem zabrániť likvidácii a dosiahnuť kvótu v konkurznom konaní. Napriek tomu získali kvótu len veritelia skupín PDS 5 a HAG 2 podľa svojich platných konkurzných pohľadávok.

⁽¹⁵⁾ Rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev z 13. marca 2001, *PreussenElektra AG/Schleswig AG*, za prítomnosti *Windpark Reußenköge III GmbH* a spolkovej krajiny *Schleswig-Holstein*, C-379/98, Zb. 2001, s. I-2099, bod 58.

⁽¹⁶⁾ Rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev z 29. apríla 1999, *Španielske kráľovstvo/Komisia Európskych spoločenstiev*, C-342/96, Zb. 1999, s. I-2459, body 5 a 46.

⁽¹⁷⁾ Porovnaj *HANSA/Komisia aaO*, body 167 – 170; *Španielsko/Komisia, aaO, bod 46*; rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev z 29. júna 1999 *Déménagements-Manutention Transport SA (DM)*, C-256/97, Zb. 1999 s. I-3913, bod 24.

- (92) V rozpore s uvedením Nemecka však nemôžu veritelia skupín HAG 3 a PBS 3 uviesť svoje budúce príjmy z daní a sociálneho poistenia, aby zdôvodnili pomerne vyššie odpustenie dlhu. Podľa jurisdikcie súdu prvého stupňa a Súdneho dvora Európskych spoločenstiev ⁽¹⁸⁾ nemôže úrad na základe svojich budúcich príjmov z daní a sociálneho poistenia rozhodnúť, že sa vzdá určitej časti svojich pohľadávok voči dlžníkovi. Ak by sa pripustili takéto úvahy, došlo by k zámene úloh úradu a investora.
- (93) Oddelenie úloh úradu a investora neplatí len pre zásadu súkromne hospodáriaceho investora, ale aj pre zásadu súkromného veriteľa. Na základe oboch kritérií bude v podstatnej miere preskúmané, či sa verejní a súkromní investori správajú rovnakým spôsobom. Účinnosť oboch zásad by bola oslabená, ak by úrady pri svojich rozhodnutiach mohli zohľadňovať svoje budúce zákonné príjmy tak, ako investor. Platobná neschopnosť síce vytvára výnimočnú situáciu, v ktorej možno porovnávať vzniknuté zákonné pohľadávky (dane a sociálne odvody) s občianskoprávnymi pohľadávkami súkromných veriteľov. Takéto porovnanie však možno uskutočniť len pre trvajúce pohľadávky vo vzťahu k minulosti.
- (94) Príjmy očakávané v budúcnosti síce môžu zohrávať určitú úlohu pri rozhodovaní o odpustení dlhu, nie sú však rozhodujúcim prvkom úvahy. Ani štát sa pri vyberaní daní neriadi úvahami o zisku. Ak by sa argument Nemecka logicky ďalej rozvíjal, museli by súkromní veritelia uskutočniť väčšie odpustenie dlhu ako verejní, pretože ich odpustený dlh vypadne z daňového základu. Nemecko však neuviedlo, prečo v iných skupinách rovnakého druhu verejným veriteľom bola umožnená kvóta na pohľadávky rovnakého druhu, avšak nie v skupinách HAG 3 a PBS 3. Z rovnakého dôvodu by nemohol byť verejný, ale nie zákonný nárok na záložné právo Liegenschaftsfonds skupiny PBS 3 odpustený vo väčšej miere ako súkromné alebo verejné pohľadávky skupiny PBS 5.
- (95) Nakoniec Súd prvého stupňa Európskych spoločenstiev v bode 167 svojho rozsudku HAMSA konštatoval, že verejní veritelia nemusia byť v prípade odpisu dlhu porovnávaní so súkromnými investormi, ktorí sledujú globálnu alebo sektorovú štrukturálnu politiku, ale so súkromným veriteľom, ktorého cieľ spočíva v tom, aby uplatnil svoje pohľadávky v čo najväčšom rozsahu voči podniku vo finančných ťažkostiach. V tejto súvislosti sa stáva zjavnou zhoda záujmov súkromných a verejných veriteľov na vzniku kvóty pre svoje existujúce konkurzné pohľadávky.

Výška pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu

- (96) Výška pomoci na záchranu zodpovedá úveru na záchranu v objeme 963 855,42 EUR. Pomoc skupine Herlitz vo forme odpustenia dlhu v konkurzných konaniach zodpovedá pomernému rozdielu medzi odpustením dlhu zo strany verejných veriteľov v skupinách PBS 3 a HAG 3 a odpustením dlhu veriteľov v skupinách PBS 5 a HAG 2.
- (97) V konkurznom konaní pre Herlitz AG sa verejný veriteľ v skupine HAG 3 nezachoval tak, ako porovnateľní veritelia v skupine HAG 2. Preto predstavuje jeho odpustenie dlhov štátnu pomoc, ktorého výška je vyššia ako rozdiel medzi odpustenou časťou jeho pohľadávky a odpustenou časťou súkromných pohľadávok. Súkromní veritelia by totiž pravdepodobne napríklad neodpustili svoje pohľadávky v takom rozsahu bez vyššieho odpustenia dlhu verejných veriteľov. Rovnako môže byť významná nielen odpustená časť pohľadávok, ale aj výška odpustených súm v každej skupine veriteľov. Za týchto okolností môže suma pomoci dosiahnuť až 100 % odpusteného dlhu. Napriek tomu nie je v predmetnom prípade potrebné vypočítať presnú sumu, pretože, aj keby pomoc dosiahla 100 % odpusteného dlhu, bola by v každom prípade zlučiteľná so spoločným trhom.

⁽¹⁸⁾ Pozri rozsudok Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev zo 6. marca 2003 v spojených prípadoch Westdeutsche Landesbank Girozentrale a spolková krajina Nordrhein-Westfalen/Komisia Európskych spoločenstiev, T-228/99 a T-233/99, Zb. 2003, s. II-435, bod 272; rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev z 28. januára 2003 Spolková republika Nemecko/Komisia Európskych spoločenstiev, C-334/99, Zb. 2003, s. I-1139, bod 134; rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev zo 14. septembra 1994 v spojených prípadoch Španielske kráľovstvo/Komisia Európskych spoločenstiev, C-278/92, C-279/92 a C-280/92, Zb. 1994, s. I-4103, bod 22.

- (98) To isté platí pre štátnu pomoc v konkurznom konaní proti Herlitz PBS AG, ktorá vyplýva z rozdielnej percentuálnej sadzby odpustených dlhov v skupine PBS 3 a u porovnateľných súkromných veriteľoch v skupine PBS 5.

2. Ohodnotenie podľa usmernení

- (99) Záchranný úver a nepomerne vysoké odpustenie dlhu zabezpečili skupine Herlitz výhodu, ktorá ju zbavila nákladov, ktoré by za normálnych okolností musela znášať sama, čo zjednodušilo jej proces reštrukturalizácie. Komisia musí preto posúdiť, či možno považovať tieto opatrenia za zlučiteľné so spoločným trhom.

- (100) Keďže opatrenia pomoci neboli poskytnuté v rámci úpravy povolenej Komisiou, treba ich hodnotiť ako ad-hoc pomoc. V článku 87 odseky 2 a 3 Zmluvy o ES je uvedené, aké predpoklady musia byť splnené, aby mohla byť pomoc zlučiteľná, resp. byť považovaná za zlučiteľnú so spoločným trhom. Článok 87 ods. 3 písm. c) Zmluvy o ES prichádza v tomto prípade do úvahy, keďže účel opatrení pomoci spočíval v záchrane a reštrukturalizácii príjemcu a žiadne iné ustanovenie výnimky v článku 87 odseky 2 a 3 Zmluvy o ES nebolo uvedené alebo nemohlo byť uplatnené.

- (101) V usmerneniach Komisia uviedla, za akých podmienok kladne vykonáva svoje oprávnenie konať podľa uváženia v súlade s článkom 87 ods. 3 písm. c) Zmluvy o ES. Keďže z informácií Nemecka vyplýva, že všetky posudzované pomoci boli poskytnuté po tom, čo usmernenia vstúpili do platnosti, je možné uplatniť ich na príslušné opatrenia ⁽¹⁹⁾.

a) Príjemca

- (102) Podľa Komisie je príjemcom všetkých opatrení pomoci, zahrnutých v tomto vyšetrení, celá skupina Herlitz, a nie jednotlivé podniky v rámci tejto skupiny. Tento záver vyplýva z úzkych prepojení v skupine a systematického pridelovania úloh a majetkových hodnôt medzi oboma hlavnými spoločnosťami Herlitz AG a Herlitz PBS AG a ich dcérskymi spoločnosťami.

- (103) Skupina Herlitz vystupuje na trhu ako jeden podnik. Uzavrela napr. dohodu o dedičnom práve stavby so spolkovou krajinou Berlín pre pozemok v Berlíne-Tegel, zatiaľ čo pohľadávka na platbu dedičného práva stavby bola zapísaná a odpustená v konkurznom konaní proti Herlitz PBS AG. Okrem toho zverejnila skupina Herlitz konsolidované ročné závierky podľa článku 290 Obchodného zákonníka. Rovnako sa aj veritelia správali k skupine ako k jednému podniku, keď súhrne súhlasili s paralelnými a navzájom prepojenými plánmi proti platobnej neschopnosti pre Herlitz AG a Herlitz PBS AG.

- (104) Herlitz AG, Herlitz PBS AG a FOP sa nachádzajú v oblastiach podpory (Berlín: cieľ 2 podľa článku 87 ods. 3 písm. c) Zmluvy o ES, Brandenburg podľa článku 87 ods. 3 písm. a) Zmluvy o ES). Skupina Herlitz nedostala počas desiatich rokov pred konkurzným konaním žiadnu pomoc na reštrukturalizáciu.

b) Podnik v ťažkostiach

- (105) V odseku 2.1 usmernení je popísaný podnik v ťažkostiach. Skupinu Herlitz možno považovať za podnik v ťažkostiach podľa bodu 5 písm. a) usmernení, keďže ide o akciovú spoločnosť, v ktorej došlo za obdobie dvanástich mesiacov od 31. decembra 2000 do 31. decembra 2001 k rozpusteniu viac ako polovice upísaného kapitálu. Suma upísaného kapitálu skupiny vyplýva z nasledujúcej tabuľky:

⁽¹⁹⁾ Pozri bod 101 usmernení.

Tabuľka 4

(mil. EUR)

	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001
Upísaný kapitál	94,8	94,8	94,8	46,5

Zdroj: Správy skupiny Herlitz za roky 1999 a 2001 – 2002.

- (106) Okrem toho sa skupina Herlitz nachádzala minimálne od apríla 2002 aj podľa bodu 5 písmena c) usmernení v ťažkostiach, keďže podľa kritérií príslušných nemeckých zákonov spĺňala predpoklady pre kolektívne konkurzné konania. Ako bolo uvedené odôvodnení 13, boli v apríli 2002 podané žiadosti na konkurzné konania na viaceré hlavné podniky v rámci skupiny.
- (107) Skupina Herlitz preto bola od 31. decembra 2001 v ťažkostiach, keďže došlo počas dvanástich mesiacov, ktoré predchádzali tomuto dátumu, k rozpusteniu viac ako polovice jej upísaného kapitálu. Ako podnik v ťažkostiach prichádzala skupina Herlitz do úvahy tak pre pomoc na záchranu, ako aj na reštrukturalizáciu.

3. Hodnotenie záchranného úveru

- (108) Záchranný úver poskytla ILB, subjekt založený v roku 1992, ktorého úlohou bolo podporovať spolkovú krajinu Brandenbursko pri podpore priemyslu. Nejde o obchodnú banku podľa nemeckého Obchodného zákonníka, a snaha dosiahnuť zisk nie je hlavným účelom jej činnosti. Jej úloha spočíva v rozvoji hospodárskych štruktúr spolkovej krajiny Brandenbursko, pričom minister hospodárstva vykonáva presný dohľad nad činnosťami banky. Vytvárajú sa výbory pre podporu, ktoré sa zaoberajú jednotlivými zámermi ⁽²⁰⁾. Podľa názoru Komisie preto možno priradiť toto opatrenie štátu.
- (109) Úverom na záchranu sa poskytli skupine Herlitz výhody, ktoré by si podnik v ťažkostiach nedokázal na trhu zabezpečiť. Keďže Nemecko uznáva, že tento úver je pomocou, nie je na tomto mieste potrebné uplatniť zásadu trhovo orientovaného investora. Záchranný úver teda obsahuje prvky štátnej pomoci v zmysle článku 87 ods. 1 Zmluvy o ES a treba ho primerane hodnotiť. V usmerneniach sú uvedené jednoznačné predpoklady na poskytovanie takejto pomoci.
- (110) Po prvé, pomoc musí pozostávať z likviditnej pomoci vo forme záruk na pôžičku alebo úverov s bežnými trhovými úrokovými sadzbami. Záchranný úver spĺňa túto požiadavku, keďže je jeho úroková sadzba vyššia ako referenčná úroková sadzba Komisie ⁽²¹⁾.
- (111) Po druhé, pomoc musí byť zdôvodniteľná existenciou vážnych sociálnych ťažkostí a nesmie mať neprimerané znevýhodňujúce účinky na situáciu priemyslu v iných členských krajinách. Komisia môže pri tom zohľadniť, že skupina Herlitz je dôležitý zamestnávateľ v predmetných oblastiach podpory Berlína a Brandenburska. Bezprostredná, neusporiadaná platobná neschopnosť by viedla k veľkým sociálnym ťažkostiam. Počas preklenovacieho obdobia záchranného úveru považuje Komisia znevýhodňujúce účinky na situáciu priemyslu v ostatných členských krajinách za obmedzené a primerané.
- (112) Po tretie predložilo Nemecko počas vyšetrovacieho konania dôkazy o úplnom splatení úveru, hoci poskytnutie záchranného úveru nebolo pôvodne nahlásené Komisii.

⁽²⁰⁾ Pozri internetovú stránku ILB: www.ilb.de

⁽²¹⁾ Referenčná úroková sadzba Komisie pre Nemecko predstavovala 5,06 % od 1.1.2002 a 4,8 % od 1.1.2003, pozri http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/others/reference_rates.html

- (113) Po štvrté musí byť pomoc obmedzená na sumu, ktorá je potrebná na pokračovanie obchodnej prevádzky podniku. Podľa názoru Komisie je tento predpoklad splnený. Záchranný úver bol použitý až vtedy, keď likviditný úver už nepostačoval na zvýšenú potrebu likvidity pre dodávky k začiatku školského roka na jeseň roku 2002. Aj napriek prijatému záchrannému úveru sa pohybovala likvidita spoločnosti Herlitz PBS AG medzi augustom a decembrom 2002 na nízkej úrovni.
- (114) Nakoniec je možné poskytnúť pomoc len počas obdobia, ktoré je potrebné na zostavenie uskutočniteľného plánu reštrukturalizácie. Toto obdobie by nemalo, ak sa nevyskytnú mimoriadne okolnosti, prekročiť dobu šiestich mesiacov. V predmetnom prípade bolo vydané rozhodnutie na poskytnutie záchranného úveru 10. mája 2002, zatiaľ čo k skutočnej výplate prišlo až 24. júla 2002 a k splateniu až šesť mesiacov po vyplatení. Okrem toho došlo k splateniu skôr, ako Komisia vydala svoje rozhodnutie k opatreniam uskutočneným v plánoch proti platobnej neschopnosti. Záchranný úver preto spĺňa kritéria usmernení a treba ho považovať za zlučiteľný so spoločným trhom.

4. Reštrukturalizácia prostredníctvom plánov proti platobnej neschopnosti

a) *Obnovenie rentability*

- (115) Plány proti platobnej neschopnosti schválené v konaniach pre Herlitz AG a Herlitz PBS AG určovali tieto prevádzkové opatrenia na obnovenie rentability skupiny: zníženie nadbytočných kapacít, predaj prevádzkového areálu, zavretie dcérskych spoločností, zlepšenie záporných finančných výsledkov, znižovanie a optimalizácia nákladov. Činnosti skupiny sa mali obmedziť na ešte zdravé podnikateľské jadro.
- (116) Vývoj skupiny Herlitz prebiehal v súlade s finančnými plánmi, ktoré boli súčasťou plánov proti platobnej neschopnosti. Skupina dosiahla v hospodárskom roku 2003 prevádzkový zisk pred úrokmi a platbami na financovanie v objeme 7,2 mil. EUR pri celkovom obrate 346,6 mil. EUR. Podľa toho predstavovala aj ziskovosť za rok 2003 pred nákladmi na financovanie úroveň 2 %, čo zodpovedá priemeru tohto sektoru. Podnikový finančný tok pred nákladmi na financovanie predstavoval v roku 2003 okolo 14 mil. EUR.
- (117) Pre rok 2004 počíta skupina Herlitz s prevádzkovým ziskom pred nákladmi na financovanie vo výške [5–10] * mil. EUR a podnikovým výkonom ^(a) (odbyt, zmeny stavu pri finálnych výrobkoch) vo výške [250–300] * mil. EUR. Toto bude znamenať ziskovosť pred nákladmi na financovanie vo výške [2–4] * %. Doterajší vývoj potvrdil očakávania skupiny Herlitz. Na základe týchto predpokladov položili plány proti platobnej neschopnosti základ na obnovu rentability skupiny Herlitz.

b) *Pomoc obmedzená na minimálnu mieru*

- (118) Skupina Herlitz uskutočnila už pred začiatkom konkurzného konania reštrukturalizačné opatrenia v rozsahu približne 20,6 mil. EUR, pričom 9,3 mil. EUR pripadlo na platby spojené s prepustením zamestnancov, 6,2 mil. EUR na odpisy a zníženia hodnoty a 5,1 mil. EUR na náklady na sťahovanie, zrušenie a poradenstvo. Priame náklady na reštrukturalizačné opatrenia uskutočnené v konkurzných konaniach v roku 2002 predstavovali 6,9 mil. EUR (platby spojené s prepustením zamestnancov a náklady konkurzných konaní).
- (119) Najväčšiu časť reštrukturalizačných nákladov pokryl podnik a jeho veritelia. Príspevok akcionárov spočíval v tom, že od roku 1997 nedostávali žiadne dividendy. Každý kladný finančný tok bol reinvestovaný do skupiny. Na začiatku konkurzného konania poskytlo konzorcium bánk skupine „nový“ likviditný úver vo výške 15 mil. EUR, ktorý bol dvakrát obnovený a k 17. novembru 2003 úplne splatený. Tento úver pokryl sezónnu potrebu likvidity skupiny a mohol byť v júni 2004 opätovne poskytnutý. Popri nových úveroch predĺžili banky aj dobu splatnosti svojich zachovaných úverov o ďalší rok do marca 2004.

^(a) Omyl redakcie.

- (120) Ak sa vychádza z reštrukturalizačných nákladov za obdobie až do začiatku konkurzných konaní, prekračuje vlastná suma 95 % z 27,5 mil. EUR. Ak sa však vychádza zo všetkých nákladov spojených priamo s konkurznými konaniami, predstavuje táto suma 83,01 % zo 6,9 mil. EUR. Vzhľadom na podstatný vlastný príspevok v oboch prípadoch je pomoc na reštrukturalizáciu obmedzená na minimálnu sumu.
- c) *Zabránenie neprípustnému narušeniu hospodárskej súťaže*
- (121) Skupina Herlitz uskutočnila nasledujúce definitívne vyrovnávacie opatrenia formou obmedzení kapacít: zrušenie troch strojov na obálky; predaj ofsetového tlačiarenskeho stroja a stroja na skladanie papierových obrúskov; zrušenie výroby tlakových odliatkov; zrušenie alebo predaj dcérskych spoločností v Portugalsku, Rakúsku a Francúzsku, zníženie skladových kapacít a prepustenie 630 zamestnancov.
- (122) Počas obdobia reštrukturalizácie nadobudla skupina kontrolu nad bývalým spoločným podnikom eCom za [...] * mil. EUR a spoločnosťou Mercoline za [...] * mil. EUR; okrem toho odkúpila späť niektoré majetkové hodnoty pri likvidácii svojich dcérskych spoločností vo výške [...] * mil. EUR. [Súčet troch súm uvedených v tomto bode predstavuje 1–3 mil. EUR.] Zaplatené sumy boli nízke, pričom funkcie nadobudnutých spoločností a majetkových hodnôt sa včlenili do cieľa znižovania nákladov a zamerania na jadro podnikania a zlúčenie logistických a riadiacich funkcií. Komisia preto považuje investície za nevyhnutné na obnovenie rentability bez neprípustného narušenia hospodárskej súťaže.
- (123) Na relevantných trhoch, na ktorých drží skupina Herlitz podiel vo výške [5–15 %] * v Nemecku a [3–17 %] * v Spoločenstve, neprevládajú žiadne nadbytočné kapacity. S ohľadom na malý trhový podiel a nízku sumu štátnej pomoci možno považovať dodatočné investície za potrebné, ktoré nespôsobujú žiadne neprípustné narušenia. Pomoc na reštrukturalizáciu týmto spĺňa kritériá usmernení a je zlučiteľná so spoločným trhom.

VI. ZÁVER

- (124) Komisia dospela na základe týchto predpokladov k záveru, že pomoc na záchranu a pomoc na reštrukturalizáciu zodpovedajú predpokladom usmernení a sú zlučiteľné so spoločným trhom,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Štátna pomoc Nemecka vo forme pomoci na záchranu a pomoci na reštrukturalizáciu skupine Herlitz je podľa článku 87 ods. 3 písm. c) Zmluvy o ES zlučiteľná so spoločným trhom.

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Spolkovej republike Nemecko.

V Bruseli 30. júna 2004

Za Komisiu
Mario MONTI
člen Komisie